saviaukudest. Suuremad tööstuslised ettevõtted on ka „Uku“ villatööstus, jahuveski ja elektrijaam Jõgeva alevi lähedal ja riigile kuuluv Pakaste uus Painküla vesiveski. Viimane põles 1922. a. maha.

Peale selle on kihelkonnas rida vesi- ja tuuleveskeid, piimatalitusi (Vaimastveres ja Jõgeval) ning turbatööstusi (Vaimastveres, Laiusel, Kivijärvel).

Kihelkonna metsarikkuse tõttu on suurem majandusline tähtsus ka metsandusel. 1920. a. raiuti suurem osa Vaimastvere mõisa metsadest palkideks, liipreiks ja põletuspuiks. Metsasaadused toimetatakse hobustega raudteejaama ja sealt raudteel edasi linnadesse. Metsa raiumisega ei käi kaugeltki käsikäes juurdeistutamine; nii on viimasel ajal ainult Kärde mõisas juurde istutatud umbes 10 ha metsa.

Kaupade ostukohaks on Jõgeva alev ja Tartu. Viimasel ajal saadakse kaupa ka Tallinnast, kohalise põllumeesteseltsi kaubandusosakonna kaudu (Sadala-Raja ja Sootaga külas).

Laatade (vt. 225. lhk.) kauplemisvahendiks on peaasjalikult loomad ja majapidamises tarvilikud riistad ning ained ja vähesel mõõdul ka riidekaubad ning maiusasjad.

Majandusliseks keskuseks on Jõgeva alev (vt. allpool), kus asuvad mitmed tööstuslised ettevõtted ja kuhu on koondunud suuremal hulgal kauplusi ja käsitöölisi.

Vaimline elu. Kihelkonna elanikkude valdav enamus on luteriusuline, ap.-õigeusulisi on Laiuse vene kiriku järele võrdlemisi vähe. Lahkusulisist on kõige rohkem baptiste, 40—50 hinge, kellel Mõisamaa külas oma palvemaja. Luteriusulisi lugemisi ja palvetunde peetakse taludes ja koolimajades õige harva.

Pidulikult pühitsetakse tähtsamaid perekondlikke sündmusi, kosje, pulmi, varrusid, matuseid, mis kestavad 1—3 päeva ja kus söömine ning joomine etendab kõige tähtsamat osa. Nende pidustustega ühenduses olnud vanad rahva kombed on kadunud. Pühadest ja tähtpäevist olgu nimetatud: maiõhtu — tuli maas, jaaniõhtu — tuli teiba otsas, vana-aasta õhtu — õnnevalamine, suuremate pühade ärasaatmine — viimasel pühal tants. Mardi- ja kadrisandiks käimist tuleb harvemini ette kihelkonna edelaosas (Jõgeva vallas), kuid L.-Tähkvere vallas on see õige sage nähtus ja kordub mõnes kohas pea iga päev kahe nädala jooksul, mardi- ja kadripäeva vahel. Talguid peetakse veel sageli (72. joon.).

Tööst ja puhkamisest ülejäänud vaba aja viidavad nooremad inimesed külasimmanitel, kiigel, metsapidudel, seltside poolt korraldatud pidudel näitemängu ja tantsuga. Ka ehalkäimist tuleb veel rohkesti ette. Mõned noortest, kes rohkem koolis käinud, tarvitavad ka kohalisi raamatukogusid ja loevad kirjandust.

Koolihariduse andmiseks on kihelkonnas 15 algkooli (ühes kõrgemate algkoolidega), üle 1000 õpilasega. Jõukam rahvas saadab lapsed Tartu keskkoolidesse. Ka vanem põlv on kas algkoolis käinud või vähemalt kirjaoskaja. Praeguste kihelkonna algkoolide